

Anna Bujnowska

"Wyobrażenia kataklizmem
zniewolenia. Z liryki patriotycznej
Adama Asnyka", Zofia Mocarska [w:]
"Między literaturą a historią. Z
tradycji idei niepodległościowych w
literaturze polskiej XIX i XX w.", Red.
E.Łoch, J.J.Adamowski, Lublin 1986 :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 30/2 (104), 240

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MOCARSKA Zofia: Wyobraźnia kataklizmem zniewolona. Z li-
ryki patriotycznej Adama Asnyka. /W:/ Między literaturą a
historią. Z tradycji idei niepodległościowych w literatu-
rze polskiej XIX i XX w. Red. E. Łoch, J. Adamowski.
Lublin 1986, Wyd. Lub., s. 82-91.

Klęska powstania styczniowego ma dla Asnyka znaczenie ka-
tastrofy - życie po powstaniu to życie zagrobowe. Poezje z
tego okresu łączy tonacja elegijna ("Sen grobów", "Podróźni",
"W zatoce Baja", "Na grobach"). Wykładnią spójności kompozy-
cyjnej i problemowej utworów staje się topos wędrowki, słowem-
-kluczem - "otchłań". Popowstaniowa twórczość Asnyka jest
świadectwem niemożliwości uwolnienia się od obsesji grobu,
klęski, katastrofy wartości. Poeta podporządkował się trady-
cyjnemu wątkowi opozycji martyrologicznej i tytanicznej, prze-
zwyciężając w późniejszej twórczości te tendencje.

BP/104/69

A.B.

MONTUSIEWICZ Ryszard: Sarmackie znaki świadomości niepod-
ległościowej w literaturze polskiej XIX wieku. O micie
sarmackim w "Pamiętkach Soplicy" Wacława Rzewuskiego. /W:/
Między literaturą a historią. Z tradycji idei niepodleg-
łościowych w literaturze polskiej XIX i XX w. Red.
E. Łoch, J. Adamowski. Lublin 1986, Wyd. Lub., s. 16-21.

Autor zadaje pytanie o to, jak konfederacja barska wpły-
nęła na zmianę pojęcia sarmatyzmu, jakie jego cechy i wartości
zostały zweryfikowane. Literatura barska rozpoczyna budowę no-
wej ideologii politycznej i świadomości społecznej. W tej pers-
pektywie odczytuje "Pamiętki Soplicy" Rzewuskiego - powieść bę-
dącą apologią sarmatyzmu, uwzględnia zmiany, jakie zaszły w je-
go pojmowaniu na skutek wydarzeń barskich (mit obrońcy ojczyz-
ny, bohaterskiej i męczeńskiej śmierci, obrona wiary).

BP/104/70

A.B.